

En hjälp på vägen till arbete

En översikt av möjligheter till stöd
för dig som söker jobb

Informationsbroschyr, augusti 2017

Innehåll

Inledning.....	3
Att arbeta och ha en funktionsnedsättning – hur funkar det?	4
Hur startar jag processen?	5
Vem gör vad?	6
Arbetsförmedlingen.....	6
Försäkringskassan.....	10
Kommunen	11
Tips inför ett möte med en myndighet	12
Innan mötet	12
Under mötet	12
Efter mötet	13
Bra att känna till	13
Tips på företag och organisationer	15
Var finns jobb att söka?	15
Samhall	15
Peritos.....	16
Misa	16
Left is right	17
Möjlighetsinkubatorn	17
Sociala arbetskooperativ och sociala företag.....	17
Praktik hos Länsstyrelsen i Stockholms län	18
Läs mer.....	19
Nyckeln till arbete.....	19
16 steg till ett riktigt jobb	19

Inledning

Alla har rätt att arbeta efter förmåga och alla har något att bidra med i samhällsbygget. HSO i Stockholms län vill att deltagande i arbete ska vara lika stort bland arbetstagare med funktionsnedsättning som vill arbeta, som för arbetstagare i den övriga befolkningen.

Ett arbete är mycket mer än bara en försörjning. Ett arbete kan ge mening, tillhörighet och skapa möjligheter till delaktighet i samhället. I konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning slås det också fast att arbete är en mänsklig rättighet.

För att ta sig in på arbetsmarknaden och behålla ett arbete kan det vara viktigt att känna till vilka rättigheter och möjligheter till stöd som finns, om du har en funktionsnedsättning. HSO i Stockholms län har därför tagit fram den här översikten.

Här presenteras både myndigheter, företag och andra organisationer, med ett särskilt fokus på Stockholmsområdet. Vi ger även tips om vad du kan tänka på i ditt möte med en myndighet.

Stödformer, arbetsmarknadsinsatser och praktikprogram ändras ibland. Det som står i den här broschyren är det som gäller i augusti 2017.

Att arbeta och ha en funktionsnedsättning – hur funkar det?

HSO i Stockholms län menar att alla ska få arbeta efter sin egen förmåga. Att arbeta heltid, eller i ett jämnt och högt arbetstempo, kan därför inte vara ett mål för alla.

Vad det betyder att ha en funktionsnedsättning skiljer sig från person till person och alla har individuella behov, även när det gäller vilket stöd man kan behöva för att hitta och behålla ett arbete. Vilka ens förutsättningar är på dagens arbetsmarknad är också beroende av andra omständigheter än själva funktionsnedsättningen, exempelvis ålder, utbildningsnivå och sociala omständigheter.

En högutbildad person med en hörsel-, syn- eller rörelsenedsättning som söker arbete kanske främst möter hinder i form av okunskap, fördomar eller otillgängliga arbetsplatser. Men med exempelvis hjälpmedel, anpassningar av den fysiska arbetsmiljön, eller personlig assistans, är det ofta möjligt att arbeta heltid med högkvalificerade arbetsuppgifter.

En person som har gått i särskola kanske behöver en vidareutbildning innan hen kan hitta ett arbete.

Någon som har en psykisk eller kognitiv funktionsnedsättning kanske behöver individuellt anpassade arbetstider och arbetsuppgifter.

Det kan också handla om att du behöver stöd till rehabilitering för att återkomma till ett arbete som du är sjukskriven från.

Hur startar jag processen?

Det finns främst tre olika samhällsinstanser som kan ge dig stöd kopplat till arbete: Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och din kommun. Vart du först vänder dig om du vill börja arbeta beror på vilken försörjning eller vilka stödinsatser du har idag:

- Om du idag har någon form av ersättning från Försäkringskassan och vill börja arbeta, bör du först kontakta din handläggare på Försäkringskassan. Be handläggaren att boka ett möte med Arbetsförmedlingen (om du inte är sjukskriven från ett arbete du redan har).
- Om du har försörjningsstöd, eller kommunala insatser via LSS (lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade), kontakta din handläggare på kommunen och be denne att kontakta Arbetsförmedlingen.
- Om du går i skolan, kontakta din studievägledare för att prata om möjligheter till arbete efter din utbildning.
- Oavsett vilken väg du går kommer du behöva ha kontakt med Arbetsförmedlingen, eftersom det är Arbetsförmedlingen som tar beslut om olika stödinsatser kopplade till arbete.

Tips: Om du vill läsa mer om hur olika personer har gjort för att börja arbeta, kan du göra det i broschyren **"Nyckeln till arbete"**, som 2014 gavs ut av projektet "Rätt stöd till arbete". Googla på "nyckeln till arbete handikappförbunden", så hittar du den.

Vem gör vad?

Arbetsförmedlingen

Arbetsförmedlingen har en rad olika stöd. De kan exempelvis hjälpa dig att ta reda vilken form av arbete som kan passa dig, ge dig personligt stöd och ge stöd till hjälpmedel. De kan även ge ekonomiskt stöd till en arbetsgivare, som då kan få ersättning för en del av din lön.

Hos Arbetsförmedlingen finns arbetsförmedlare som har erfarenhet av att ge stöd till personer med funktionsnedsättning. De kallas SIUS-konsulenter, en förkortning för ”Särskilt introduktions- och uppföljningsstöd”.

Här följer en lista över stödformer som kan vara viktiga att känna till¹:

Aktivitetsbaserad utredning/ arbetsförmågebedömning

Du som har varit borta från arbetslivet eller inte har någon arbetslivserfarenhet kan prova på olika typer av arbetsuppgifter under handledning. På så sätt ser du vilka arbetsuppgifter och vilken arbetsmiljö som passar dig. Du har även möjlighet att prova ut arbetshjälpmedel.

Arbetspraktik

Vill du prova på att jobba på en arbetsplats och skaffa dig arbetslivserfarenhet? Om du saknar eller inte har så mycket erfarenhet av arbetsmarknaden kan du också få din yrkeskompetens bedömd.

---

¹ Källa: www.arbetsformedlingen.se

Nystartsjobb

Nystartsjobb riktar sig till dig som är långtidsarbetslös. Arbetsgivaren får en ekonomisk ersättning för en del av din lön, baserat på hur länge du har varit arbetslös, i max 2 år.

Yrkesintroduktion

Yrkesintroduktion riktar sig till dig som är 15-24 år och saknar relevanta yrkeskunskaper eller har varit utan arbete i mer än 3 månader, samt till dig som är 25 år eller äldre och långtidsarbetslös. Anställningen är en kombination av arbete och handledning eller utbildning. Arbetsgivaren får ett bidrag till din lön i upp till 12 månader.

Utvecklingsanställning

Om du behöver ett anpassat arbete där du kan utveckla din arbetsförmåga kan en utvecklingsanställning passa. I en sådan anställning får du arbetsledning och möjlighet att prova ut arbetshjälpmedel, samt utbildning om det skulle behövas.

Lönebidrag

Om du har nedsatt arbetsförmåga som påverkar arbetsuppgifterna kan Arbetsförmedlingen tillsammans med dig och en arbetsgivare anpassa din arbetssituation. Arbetsgivaren får ett ekonomiskt bidrag till en del av din lön. Lönebidraget utvärderas varje år och lämnas under längst fyra år.

Trygghetsanställning

Om du har behov av en mer anpassad arbetssituation, med en långsiktig lösning, kan en trygghetsanställning vara ett alternativ. Anställningen fungerar som ett permanent lönebidrag.

OSA (Offentligt skyddat arbete)

Om du har varit borta länge från arbetslivet och har svårt att komma in på arbetsmarknaden kan en skyddad offentlig anställning vara ett alternativ. Anställningen pågår under en begränsad tid och är ett tillfälle att få färsk meriter och erfarenheter.

Personligt stöd

För att din övergång från skolan till arbetslivet ska bli så smidig som möjligt, kan du till exempel få vägledning, specialiststöd eller anpassning av din arbetsplats.

Personligt biträde

Kanske behöver du på grund av din funktionsnedsättning få personligt stöd av någon för att utföra vissa arbetsuppgifter. Arbetsförmedlingen kan då ge stöd till din arbetsgivare, som ser till att ett personligt biträde finns på arbetsplatsen.

SIUS-konsulent

Om du behöver personligt stöd för att träna dig i olika arbetsuppgifter på ett nytt arbete kan du få stöd av en SIUS-konsulent. Hen kan arbeta sida vid sida med dig under en tid.

Psykosocialt anpassningsstöd

Psykosocialt anpassningsstöd kan vara bra för dig som känner dig obekvämt i sociala situationer. Stödet gör det möjligt för dig att samtala med chefen om arbetsplatsens krav tillsammans med någon av Arbetsförmedlingens specialister. Syftet är att ni ska hitta bra lösningar så att ni trivs ihop och så att du ska kunna vara trygg i ditt arbete.

Stöd till start av näringsverksamhet/”Starta eget”

Om du har du en bra affärsidé kanske ett eget företag är det bästa alternativet. Efter en särskild utredning kan Arbetsförmedlingen ge dig ett bidrag som underlättar för dig att starta ett företag.

Hjälpmedel

Om du har behov av hjälpmedel kan Arbetsförmedlingen stödja dig när du får en anställning, om du gör praktik, går en arbetsmarknadsutbildning eller om du startar eget. Stödet kan även ges som en anpassning av den fysiska arbetsmiljön.

Är du döv eller har du en hörselnedsättning, synnedsättning eller dövblindhet?

Du kanske behöver stöd av en dövkonsulent, synspecialist, audionom eller någon annan med en speciell kompetens. Du får kontakt med sådana specialister genom din arbetsförmedlare.

Teckenspråkstolk

Om du ska träffa din arbetsförmedlare eller delta i en insats som Arbetsförmedlingen ordnar kan du få teckenspråkstolk (eller skrivtolk, tecken som stödtolk eller dövblindtolk). Om du är anställd och ska gå en utbildning i jobbet kan din arbetsgivare ansöka om stöd till tolkkostnader. Egenföretagare kan också få det här stödet.

Försäkringskassan²

Försäkringskassan har egentligen inte ansvar för olika stödinsatser kopplade till arbete, förutom för rehabilitering. De ansvarar främst för beslut kring, och utbetalning av, olika ekonomiska ersättningar till dig som har en funktionsnedsättning, exempelvis aktivitetsersättning, sjukersättning eller handikappersättning.

Om du har aktivitetsersättning eller sjukersättning från Försäkringskassan kan du ansöka om vilande ersättning, för att prova att arbeta eller studera.

Du som deltar i ett arbetsmarknadspolitiskt program har i regel rätt till aktivitetsstöd eller utvecklingsersättning från Försäkringskassan.

Försäkringskassan ansvarar också för rehabilitering och arbetsträning. De ska då samordna de olika insatser du får, och kan kalla till ett möte mellan dig, din arbetsgivare, Arbetsförmedlingen och andra.

Försäkringskassan ansvarar för arbetshjälpmedel till dig eller din arbetsgivare, efter du har arbetat eller drivit ett eget företag i mer än 12 månader. Du kan också få bidrag för att göra en expertutredning för att ta reda på vilket hjälpmedel du behöver.

Försäkringskassan ska samarbeta med Arbetsförmedlingen.

---

² Källa: www.forsakringskassan.se

Arbetsmarknadsenhet

Din kommun har ingen skyldighet att ordna ett arbete, men många kommuner har en arbetsmarknadsenhet. Arbetsmarknadsenheten kan ofta erbjuda olika stöd för att nå en anställning, exempelvis via praktik, arbetsträning eller olika projekt.

Alla har dock rätt till något meningsfullt att göra, så om du har en funktionsnedsättning och saknar arbete med lön ska du få hjälp av din kommun till en sådan aktivitet. Det går exempelvis att söka daglig verksamhet via LSS (lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade) eller sysselsättning enligt socialtjänstlagen.

Jobbtorg Stockholm

I Stockholms stad finns Jobbtorg Stockholm. De erbjuder stöd och coaching till arbetslösa med försörjningsstöd. Du kommer i kontakt med Jobbtorg Stockholm genom din stadsdelsförvaltning. Om du inte har en sådan kontakt ska du kontakta Arbetsförmedlingen för att få hjälp av dem att söka arbete. Om du är under 29 år kan du själv ta kontakt med Jobbtorg Stockholm och medverka i frivilliga aktiviteter, exempelvis att skriva din meritförteckning eller få coaching. Jobbtorget har också studievägledare.

Många andra kommuner i Stockholms län har en likande verksamhet som Jobbtorg Stockholm. Ta kontakt med din kommun för att få veta mer.

Tips inför ett möte med en myndighet

Innan mötet

Förbered dig inför mötet, genom att tänka igenom:

- Vad vill jag ha hjälp med?
- Hur ser min situation ut idag?
- Vad vill jag göra?
- Vilka begränsningar har jag, vad är svårt för mig?

Under mötet

- Om ni diskuterar olika stödinsatser, fråga hur de kommer att påverka din nuvarande ekonomiska situation. Fråga om olika insatser är a-kassegrundande.
- Om du redan har kontakter med flera olika myndigheter, exempelvis hälso- och sjukvården och Försäkringskassan, kan du under ett möte med en myndighet ta upp att du vill att det anordnas ett så kallat SIP-möte, för att göra en samordnad individuell plan. Det är hälso- och sjukvården eller socialtjänsten som kallar till ett sådant möte, men initiativet till mötet kan komma från andra samhällsinstanser.
- Om du har behov av att samtalet spelas in har du rätt att göra det. Du kan också begära att det dokumenteras på annat sätt.
- Om du vill att olika myndigheter ska kunna samarbeta med och kring dig kan du behöva begära att sekretessen bryts mellan dem. Det du berättar för Arbetsförmedlingen får inte någon annan instans veta, om du inte själv har begärt att bryta sekretessen.

- Innan mötet avslutas, be att ni går igenom vad som ska ske tills nästa gång ni ses, och vem som ansvarar för vad.

Efter mötet

- Hur kändes mötet? Om du inte kände dig bra bemött har du rätt att byta handläggare.
- Om det kändes som att du fick för mycket att hålla reda på och göra, ta upp det vid nästa möte. Du kan säga att du behöver ett personligt stöd, som kan hjälpa dig att exempelvis kontakta myndigheter eller närvara vid möten, som en minneshjälp. En sådan stödinsats kan heta case-manager eller något liknande.

Bra att känna till

Metoden Supported Employment

Supported Employment är en väldokumenterad metod som har visat sig ge bra resultat för att stödja personer med funktionsnedsättning att få en anställning. Den innebär i korthet långsiktig handledning, både för dig och din arbetsgivare, som utgår ifrån dina egna intressen, val och behov.

I ett möte med en myndighet kan du lyfta att du har hört talas om den här metoden och att du tycker att den verkar passa dig.

Organisationen Samordningsförbund Finsam

Många människor som står utanför arbetsmarknaden har flera olika samhällskontakter. Om man behöver stöd och insatser från flera olika aktörer kan man riskera att hamna i en gråzon, eller i en rundgång mellan skola, socialtjänst, hälso- och sjukvård och Försäkringskassan. Därför finns något som heter Lagen om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser, i dagligt tal Finsam. Lagen gör det möjligt för

myndigheterna att samarbeta genom samordningsförbund. På ett samordningsförbund finns ofta representanter från Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, kommunen och landstinget. I Stockholms län finns sex samordningsförbund som omfattar tolv kommuner.

Du kan inte kontakta ett samordningsförbund själv, men du kan i ett möte med en myndighet ta upp att du tycker att det finns ett behov av att de kopplas in.

Tips på företag och organisationer

Hur hittar jag ett jobb? För att hitta ett arbete kan du själv ringa, mejla eller besöka olika företag. Du kan vara aktiv på sociala medier, exempelvis LinkedIn. Du kan också fråga runt bland dem du känner. Här följer även tips på företag och organisationer som på olika sätt kan erbjuda en möjlighet till praktik eller ett arbete.

Var finns jobb att söka?

På nätet finns flera sajter som publicerar lediga jobb. På vissa av dem kan du få bra tips inför att skriva en CV (en meritförteckning) eller att gå på intervju. Här följer några exempel:

Arbetsförmedlingens egen platsbank på nätet:

www.arbetsformedlingen.se

Jobbsafari: www.jobbsafari.se

Monster: www.monster.se

Metro Jobb: www.metrojobb.se

Blocket Jobb: www.blocket.se/jobb

Samhall

Samhalls ägs av svenska staten och har som uppgift att genom att erbjuda arbete bidra till utveckling för personer med funktionsnedsättning. Genom en variation av arbetsuppgifter ute hos Samhalls kunder ska man få möjlighet att utvecklas inom ett yrke och öka sin arbetsförmåga och kompetens. Målet med en anställning på Samhall är att på sikt få ett arbete hos en annan arbetsgivare. För att få arbete via Samhall måste din arbetsförmåga vara så pass nedsatt att du

har svårt att få ett annat arbete och du måste vara inskriven som arbetssökande på Arbetsförmedlingen. Kontakta Arbetsförmedlingen om du vill veta mer om hur det är att arbeta på Samhall.

Peritos

Peritos är ett företag som drivs på kommersiella grunder. Deras utgångspunkt är att unga människor med funktionsnedsättningar är en resurs som arbetsmarknaden behöver. De erbjuder andra företag att anställa unga personer med funktionsnedsättning, främst unga med neuropsykiatrisk funktionsnedsättning och/eller kognitiv eller psykisk problematik. Om du får en anställning via Peritos blir du anställd under ett slags introduktionsår och får månadslön och stöd av en coach. Målet är att du efter ett år ska bli anställd av företaget du har arbetat på. Du kan göra en egen intresseanmälan på Peritos hemsida.

www.peritos.se

Misa

Misa är ett företag som är till för dig som behöver stöd för att ta dig fram i arbetslivet. Orsaken kan vara en funktionsnedsättning eller annat. Hos Misa får du en personlig arbetskonsulent som stöttar dig ut i arbetslivet i din egen takt. De har inga färdiga lösningar, utan utformar stödet utifrån din situation, dina intressen och önskemål. Misa är en kompletterande aktör till Arbetsförmedlingen, och kan ta emot dig som behöver extra stöd för att komma tillbaka till eller in på arbetsmarknaden. Be din handläggare på Arbetsförmedlingen eller kommunen, eller din studievägledare, att kontakta Misa om du vill träffa dem.

www.misa.se

Left is right

Left is Right är ett IT-företag som har tagit tillvara de unika kompetenser som personer inom autismspektrumet ofta har och utifrån dessa har de skapat starka tjänster inom IT. Left is Right vill skapa möjligheter för kompetenta människor som har haft svårt att samspela på andra arbetsplatser. Om du tycker den beskrivningen passar in på dig kan du kontakta Left is Right och beskriva vad du har för IT-kompetens.

www.leftisright.se

Möjlighetsinkubatorn

Är du arbetssökande eller deltidssjukskriven, samt inskriven på Arbetsförmedlingen, eller har ekonomiskt stöd från Försäkringskassan eller kommunen? Har du en affärsidé? Då kan du kontakta Möjlighetsinkubatorn. Hos Möjlighetsinkubatorn får du hjälp att i din egen takt utveckla din idé och blir matchad mot din nischade arbetsmarknad. Du blir egenanställd hos Möjlighetsinkubatorn.

www.mojlighetsinkubatorn.se

Sociala arbetskooperativ och sociala företag

Sociala arbetskooperativ bildas av personer som har nedsatt arbetsförmåga, och alla arbetar utifrån sina egna förmågor. Man har en anställning med olika stöd, eller har sjukersättning som försörjning. Medlemmarna i kooperativet äger det tillsammans, som ett företag, och bestämmer gemensamt över det.

Det finns även sociala företag, vars syfte och mål handlar om att genom arbete skapa delaktighet och integrera människor i arbetslivet.

Läs mer om sociala företag på: www.sofisam.se

Coompanion

Om du är intresserad av att starta ett socialt företag kan du få hjälp av Coompanion, som är en företagsrådgivare för just sociala företag. De kan hjälpa dig att vässa din idé, att söka finansiering och att hitta andra företag att samverka med.

www.coompanion.se

Nyföretagarcentrum

Du som vill starta ett eget företag kan även få kostnadsfri rådgivning från Nyföretagarcentrum.

www.nyforetagarcentrum.com

Praktik hos Länsstyrelsen i Stockholms län

Länsstyrelsen är regeringens företrädare i regionen och samordnare för det regionala utvecklingsarbetet. De arbetar bland annat med frågor som rör miljö, natur, arbetsmarknad, näringsliv, social utveckling, djurskydd, integration och bostäder.

Länsstyrelsen prioriterar just nu praktikanter som har en funktionsnedsättning, via ett samarbete med Arbetsförmedlingen.

Kontakt:

e-post: solna@arbetsformedlingen.se

tel: 010-4876395

Läs mer

Nyckeln till arbete

Den här broschyren har hämtat en del information från ”Nyckeln till arbete”, en skrift som 2014 togs fram i projektet ”Rätt stöd till arbete” som drevs av Handikappförbunden (numera Funktionsrätt Sverige). I den kan du även läsa beskrivningar av hur olika personer har gjort för att skaffa ett jobb.

Du hittar den genom att söka på Google: ”nyckeln till arbete handikappförbunden”, eller kontakta Funktionsrätt Sverige: tel 08-546 404 00.

16 steg till ett riktigt jobb

I tidningen Föräldrakraft nr 5 2011 fanns en guide med tips för dig som söker jobb. Du hittar den på adressen:

<https://hejaolika.se/artikel/16-steg-mot-ett-riktigt-jobb>

Stödformer, arbetsmarknadsinsatser och praktikprogram ändras ibland. Det som står i den här broschyren är det som gäller i augusti 2017.

